

GAZETA INVATAMINTULUI

Anul XXI-Nr. 991

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 18 aprilie 1969
4 pag. 25 bani

■ Conținut actual acțiunilor sindicale — pag. 2

■ În dezbateri: Proiectul planului de învățămînt pentru liceul de cultură generală — pag. 3

■ Repere pentru orientarea elevilor — pag. 4

CLASA A XII-A ÎN ULTIMUL TRIMESTRU

După cum se știe, în acest an — anul în care liceul dă prima sa promoție cu 12 clase — se aplică pentru prima dată și prevederea cuprinsă în „Directivile partidului cu privire la dezvoltarea învățămîntului” ca ultimul trimestru școlar să fie consacrat, pentru elevii clasei a XII-a, recapitulării și sintezei materiei studiate în liceu.

Cum se desfășoară, în aceste condiții, activitatea cu viitorii absolvenți ai liceului? Cum îi sprijină pe profesorii lor măsurile luate de Ministerul Învățămîntului în legătură cu organizarea etapei pregătitoare a bacalaureatului? Pe aceste teme redacția noastră a inițiat o discuție în jurul mesei rotunde la Liceul „N. Bălcescu” din Craiova. Au participat: prof. Nicolae Andrei, directorul liceului, prof. Const. Piscani, prof. Iulian Toader, prof. emerit Victor Apostol, prof. Ștefan Popescu, prof. Ecaterina Martan. De asemenea, a luat parte la această discuție prof. D. D. Voicu, inspector general al inspectoratului școlar județean. Din partea redacției discuția a fost condusă de prof. Const. Rădoi.

nului de bacalaureat, va oferi în viitor posibilități mai largi pentru folosirea cu un randament mai ridicat a etapei finale a clasei a XII-a. Inspectoratul școlar județean apreciază totuși că acum sînt condiții mai bune decît în trecut pentru a parcurge cu eficiență sporită această etapă. În ce ne privește, am stabilit o serie de măsuri merite să ajute liceele în valorificarea la maximum a condițiilor la care ne-am referit.

Red.: De exemplu?

Prof. D. D. Voicu: Mai întîi, inspectoratul dă asistență cu precădere profesorilor angajați în pregătirea elevilor pentru bacalaureat. Elevii clasei a XII-a au în această perioadă prioritate în folosirea laboratoarelor și a bibliotecilor școlare. Am orientat liceele să amenajeze vitrine unde să fie expuse programa, extrase din instrucțiunile privind organizarea examenului de bacalaureat, orarul perioadei de recapitulare, programul consultațiilor. Am dat de asemenea indicații cu elevilor interni să li se asigure condiții speciale. Ei vor fi cazați în dormitoare separate, iar mesele ce li se vor servi vor însuma un număr sporit de calorii. La rîndul ei, inspecția noastră de specialitate se concentrează mai ales spre îndrumarea recapitulării finale la clasa a XII-a.

Red.: Intr-adevăr, recapitularea este problema centrală a acestei ultime etape. Să ne arăm deci asupra aspectelor concrete pe care le ridică soluționarea ei optimă.

Prof. Const. Piscani: Ca urmare a interesului deosebit manifestat de conducerea școlii, în liceul nostru există condiții pentru ca desfășurarea recapitulării la clasele a XII-a să ducă la buna pregătire a tuturor elevilor. Problemele de conținut ale lecțiilor recapitulative au constituit obiectul unor dezbateri fructuoase în comisiile metodice încă din trimestrul II. S-a ajuns la concluzia că, de pildă, recapitularea materiei la matematică, în secția reală, să se facă în forme diferite, în funcție de cele două etape ale acestei ultime perioade a anului școlar. În prima etapă, care a început la 7 aprilie și se va termina la sfîrșitul lunii, recapitularea are loc pe discipline (analiza matematică, algebra supe-

(Continuare în pag. a 3-a)

Școala de 10 ani în actualitatea imediată UN AMPLU EFORT DE ORGANIZARE

Prelungirea duratei școlarității obligatorii de la 8 la 10 ani — măsură fundamentală stabilită de Directivile C.C. al P.C.R. și de Legea învățămîntului — constituie o treaptă nouă, superioară în dezvoltarea învățămîntului nostru. „Această măsură — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința națională a cadrelor didactice — reprezintă un adevărat salt în dezvoltarea instrucției și educației tinereții, avînd efecte deosebite de favorabile asupra largirii orizontului de cultură al întregului popor, corespunzător exigențelor actuale și de viitor ale societății noastre”.

Trecerea la școala de 10 ani începînd din anul școlar viitor — cînd vor funcționa pentru prima dată clasele a IX-a ale acestei școli — și înfăptuirea sa treptată pînă în 1973 ridică o seamă de probleme, a căror soluționare angajează un amplu efort de organizare din partea mai multor factori. După cum se știe, a fost elaborat și supus discuției proiectul planului de învățămînt al școlii generale de 10 ani. Pe baza cadrului general stabilit prin planul de învățămînt, conținutul învățămîntului se va contura în programele școlare în curs de elaborare. De asemenea, împreună cu inspectoratele școlare s-a stabilit rețeaua școlilor generale care se vor transforma în școli de 10 ani.

În marea majoritate a cazurilor rețeaua școlilor și planul de școlarizare au fost stabilite pornindu-se de la analiza situației concrete a fiecărei localități. Considerăm că, pentru a se pregăti condiții cît mai bune de funcționare a claselor a IX-a, este necesar să se acorde în toate cazurile cea mai mare atenție rezolvării judicioase a problemelor privitoare la stabilirea efectivelor de elevi, la crearea spațiului de învățămînt necesar și la asigurarea cu personal didactic calificat.

Pentru anii școlari 1969—70 și 1970—71, cînd o parte din tinerii care promovează clasa a VIII-a pot continua studiile și în învățămîntul profesional, pe lîngă cel liceal, se impune o examinare atentă a efectivelor de elevi ce vor rămîne pentru clasa a IX-a, stabilindu-se pentru fiecare școală de 10 ani circumstanțele din care școlarizează elevii. Este bine ca, rîmîndu-se pentru fiecare școală de 10 ani unde școala generală de 10 ani nu este prea depărtată

de domiciliul elevilor, să se asigure frecvența clasei a IX-a a școlii generale de către toți tinerii care nu învață într-un liceu sau într-o școală profesională.

Evident, în anii școlari următori rețeaua școlilor generale de 10 ani se va dezvolta treptat. Aceasta nu numai pe măsura creșterii condițiilor corespunzătoare în fiecare școală, dar și ca urmare a faptului că, în cele din urmă, în învățămîntul profesional vor fi admisi numai tinerii care au absolvit școala generală de 10 ani și deci numărul celor care vor frecventa clasele a IX-a și a X-a ale școlii generale va fi mult mai mare.

Un început rodnic de activitate în clasele a IX-a din anul școlar viitor este condiționat de pregătirea minuțioasă a tuturor condițiilor necesare. În primul rînd este nevoie ca la fiecare școală să fie create condițiile tehnico-didactice necesare realizării programelor școlare și îndeplinirii cerințelor pregătirii tehnico-practice a elevilor. Trebuie reținut faptul că în clasa a IX-a și apoi în clasa a X-a se introduce studiul unor noi discipline, cu caracter tehnico-practic (electrotehnică, desenul tehnic), precum și faptul că se continuă studiul aprofundat al fizicii, chimiei, biologiei, matematicii, programele acestor discipline avînd un pronunțat caracter aplicativ. Predarea lor și realizarea exigențelor pregătirii tehnico-practice ridică cerințe speciale pentru crearea și dotarea laboratoarelor. Conducerile școlilor generale, cu sprijinul inspectoratelor școlare, trebuie să întreprindă din vreme măsuri corespunzătoare. Obținerea unor rezultate bune în această direcție exclude orice improvizație, orice amănare. Rezolvarea acestor probleme nu se poate limita la cadrul pregătirilor ce se fac de obicei în preajma deschiderii anului școlar. Un studiu atent al gradului de dotare a fiecărei școli și al posibilităților de îmbunătățire cu aparatură și alte materiale didactice poate înlătura deficiențe cu urmări neplăcute în această privință. Folosirea resurselor bugetare din acest an, dotarea cu prioritate a școlilor generale cu materiale didactice,

ION T. RADU
director general în Ministerul
Învățămîntului

(Continuare în pag. a 2-a)

Intrat în viața Organizației pionierilor ca una din cele mai îndrăgite acțiuni, concursul cultural-artistic a cuprins în ultimii ani sute și mii de pionieri din toate satele și orașele. Pe scenele școlilor, ale căminelor culturale sau teatrelor s-au desfășurat, începînd de anul trecut, fațete de școală, pe oraș și pe județ. Au intrat într-o pasiune și tinerii care sînt interesați de competițiile cîntecului, dansului, versului de pe toate meleagurile patriei. Mesagerii lor — pionierii și școlarii — le-au reprezentat de fiecare dată cu cinste.

Săptămîna trecută, timp de trei zile (vineri, sîmbătă și duminică), dund ce au reușit să treacă primele „hopuri”, cele mai bune formații din municipiul București, din județele Ilfov, Brăila, Teleorman, Prahova, Buzău, Ialomița, Brașov, Covasna, Tulcea și Constanța s-au întîlnit la faza republicană a concursului — zona București. A fost o reușire de înalte rețe, de energie și voie

bună, o manifestare în care pionierii au închinat, din toată inima, imnuri de recunoștință partidului pentru copilăria lor fericită. Fiecare formație s-a încrezut pe sine. Conștient, dintr-o parte, că sînt pionieri cu încrederea și încrederea U.G.S.R. cu frământul melodilor pionieresti; danșurile, mesteșugul frumuseții de ritmuri și culorilor, au adus pe scenă bogația și frumusețea folclorului nostru; versurile au cîntat patria, școala, pionieria. S-au perindat pe scenă orchestre, ansambluri artistice, solisti vocali și instrumentali, echipe de teatru, numere de gimnastică și balie.

Dar, în afară de varietatea și numărul mare de formații prezentate, de buna pregătire a fiecărei din ele, concursul artistic a dovedit cu prisosință interesul și aderența de care se bucură această acțiune în rîndul pionierilor și, în același timp, bogăția resurselor educative de care dispune.

Red.: Considerați că s-au realizat în acest an premisele unei mai bune pregătiri a elevilor pentru examenul de bacalaureat?

Prof. N. Andrei: Păi! Îndoielă. În primul rînd pentru că programul actual a studiat materia liceului nu în trei ani, ca pînă acum, ci în patru ani. Apoi, pentru că ultimul trimestru este consacrat în întregime recapitulării și sintezei materiei. Profesorii și elevii dispun astfel de timpul necesar soluționării problemelor principale la fiecare obiect și recapitularea nu se mai desfășoară în grabă, ca în anii trecuți. Pe de altă parte, din bine venite o serie de măsuri stabilite de minister cu privire la recapitularea materiei, la încheierea mediiilor anuale (care vor reflecta mai bine pregătirea elevilor a elevilor), precum și la unele aspecte ale desfășurării bacalaureatului.

Cu toate acestea nu rîmîm încă și probleme fundamentale, sau soluționale de o manieră care afectează înaltă măsura nivelul mediu în care a fost recepțivă etapa finală a liceului. Am să mă opresc asupra ultimei, pe care am să le expon într-o ordine aproximativă.

Plasarea examenului de bacalaureat în timpul desfășurării concursului crează greutăți aproape insurmontabile în organizarea procesului de învățămînt. Pentru desfășurarea acestui examen nu sînt necesare prea multe argumente. Este doar clar că cei 8—10 profesori din comisia de bacalaureat mai au ore la

cel puțin 4—5 clase fiecare. Or, în condițiile în care examinarea se face în planul comisiei, acești profesori nu-și mai pot ține orele de curs. Este ușor de imaginat ce înseamnă pentru conducerea școlii organizarea adînc a suplînirii și, evident, ce valoare pot avea acestea.

O problemă care crează greutăți în încheierea pregătirii pentru bacalaureat este desfășurarea fazelor județene și finale ale concursurilor culturale-artistice. Prima a avut loc între 13—14 aprilie, cealaltă este fixată în luna mai.

Red.: Dar, după cîte știm, elevii clasei a XII-a nu participă la acest concurs.

Prof. N. Andrei: Nu participă în teorie, dar în practică. În general, elevii clasei a XII-a sînt cei mai buni dintre membrii formațiilor artistice, întrucît cu ei s-a lucrat mai mult și au deci un spor de pregătire. Or, cum fiecare liceu dorește să se prezinte cu o formație cît mai bună, nu renunță la acești elevi. Și dacă la concursurile culturale-artistice adăugăm faza finală a olimpiadelor, ca și alte acțiuni la care sînt solicitați elevii clasei a XII-a, este limpede că etapa finală a pregătirii lor în liceu ridică și greutăți de altă natură decît cele privind munca la clasă.

Prof. D. D. Voicu: O soluționare mai judicioasă a acestor probleme de către minister, îndeosebi în ce privește data desfășurării exa-

Nou și vechi în predarea matematicii la școlarii mici (1)

În epoca modernă, matematica reprezintă un instrument științific pentru toate domeniile de activitate. De aceea cultura științifică matematică devine un element de bază al pregătirii omului modern.

În acest context și în învățămîntul nostru s-au întreprins o serie de experimente cu privire la modernizarea studiului matematicii. Ne vom referi aici la unul din ele, care vizează predarea matematicii în școala generală.

Pornindu-se de la ideea că încă din clasele mici trebuie create posibilități de a forma unele noțiuni care să ușureze studiul ulterior al matematicilor, s-a elaborat și se experimentează o programă după care cunoștințele de matematică pentru clasele mici sînt organizate nu pe discipline, ci într-un „sistem de cunoștințe matematice pe ansamblu”, corespunzător unei logici științifice rezultate din corelarea celor trei discipline (aritmetica, geometria, algebra) în concordanță cu principiul unității structurale a cunoștințelor”. (V. Bunescu și M. Vișan, „Studii și cercetări de didactică modernă”, E.D.P., 1967, pag. 60)

Autori programelor și ai experimentului susțin că „formarea noțiunilor matematice, cît și corelarea lor într-un sistem constituie un proces unitar, care corespunde logicii specifice științei matematice”. (Op. cit., pag. 68). Argumentul nu este suficient de convingător, deoarece sistemul clasic de predare a matematicii a dovedit că se pot forma noțiuni matematice prin eşalonarea cunoștințelor pe discipline matematice și aceasta nu contravine întru nimic logicii științelor matematice.

Este meritoriu faptul că cercetătorii și-au propus ca obiective ale cercetării privind modernizarea învățămîntului matematic „orientarea conținutului cuprins în programele școlare experimentale spre cunoștințele matematice ce cea mai largă aplicabilitate în practică, în științele contemporane” și au demonstrat „necesitatea adîncirii caracterului formativ al învățămîntului matematic, văzut prin prisma dezvoltării capacităților matematice pe baza sprijinului activ și creator al elevilor, cît și prin prisma formării unor deprinderi de autoinstruire după absolvirea școlii” (Op. cit., pag. 60). Este meritorie de asemenea, preocuparea de a armări cum se realizează raportul dintre cunoștințe, raționament și deprinderi. Este discutabilă însă valabilitatea acestei experiențe care s-a făcut pe un număr de 59 subiecți de clasa I, ceea ce reprezintă doar 0,016 la sută din numărul total al copiilor din clasa I și a continuat „cu cîteva clase de elevi.”

Pornindu-se de la ipoteza optimistă că posibilitățile de abstractizare ale elevilor — chiar și ale celor din clasa I — sînt mai mari decît solicitarea gîndirii lor, că deci ei pot mai mult decît li se cere, precum și de la necesitatea modernizării învățămîntului matematic care se impune în mod categoric, programa amintită a fost generalizată la clasa I în acest an școlar. Cu toate pregătirile care s-au făcut, aplicarea ei a fost grăbită, surprinzîndu-i pe învățătorii nepregătiți.

Orice teorie nouă care se aplică, orice experiență, se realizează cu oameni ce trebuie mai întîi cîștigați pentru apli-

carea noului, convinși asupra necesității și utilității lui și apoi pregătiți în vederea acestui scop. Or, învățătorii au aflat despre „noițimi” din programă înstructajele destul de generale la care au fost chemați — uneori după ce parcuseră capitolul respectiv — departe de a-și lămurii asupra metodicii pregătirii acestor cunoștințe, nu au fost de natură să-i convingă asupra necesității și utilității noii metode. Manualul de aritmetică existent alcătuit pe baza sistemului tradițional de predare, n-a mai putut fi folosit. Așadar, s-a trecut la generalizarea aplicării unei programe noi în condițiile în care nu existau îndrumări metodice publicate, nu exista manual, în care învățătorii n-au fost pregătiți în nici un fel pentru aceasta.

Pentru a constata rezultatele obținute în acest prim an de generalizare a noului sistem de predare a aritmeticii la clasa I în condițiile menționate am dat o lucrare de control după încheierea pregătirii numerelor 1—10, la 85 de clase I din 9 județe (2506 elevi), ațit în mediul urban (53 clase), cît și în mediul rural (32 clase), ațit la clase cu copii de 7 ani (24 clase), cît și de 5 ani (24 clase) și la clase cu copii de 7 și 6 ani (37 clase). Am solicitat todată învățătorilor respectivi o serie de date personale (vechimea în învățămînt, de cîte ori au mai predat la clasa I), date asupra componentei clasei, planificarea calendaristică și un scurt referat cu răspuns la întrebarea „Ce greutăți ați întîmpinat în predarea numerelor 0—10 față de anii precedenți, cînd ați predat după procedee clasice în ceea ce privește concepția modernă a

modului de predare, precum și metodele predării; care sînt posibilitățile copiilor de a asimila cunoștințele?” Au răspuns 70 de învățători.

Marea majoritate a învățătorilor apreciază pozitiv noul sistem de predare a primelor zece numere și afirmă că elevii au capacitatea de a asimila cunoștințele predate pe baza acestui sistem. „Găsesc că predarea aritmeticii în lumina noii concepții cu privire la teoria mulțimilor e mai interesantă, solicitînd mai mult gîndirea elevilor, făcînd apel la judecata lor, dîndu-le un conținut mai bogat de cunoștințe pentru a putea înțelege mai bine în anii următori cunoștințele matematice prevăzute în programă. Elevii au manifestat un viu interes și au lucrat cu multă plăcere reprezentarea grafică a mulțimilor, punerea în corespondență, și oricît de mult li s-ar fi cerut să lucreze nu se plictăceau” — spune de exemplu, învățătorul C.M. de la Școala generală nr. 3 din Bivutzești.

Unii, foarte puțini la număr, au înțeles că nu este vorba despre o concepție cu totul nouă și că nu este cazul să renunțe totalmente la sistemul tradițional de predare, ci să-i adapteze noilor condiții, să-i modernizeze. Aceasta este bunăoară, părerea învățătorului S. M. de la Liceul nr. 3 din Satu-Mare: „Concepția nouă, modernă a predării pe baza teoriei mulțimilor la clasa I nu aduce mari noutăți, aceasta datorită faptului că și proce-

Lector univ. N. OPRESCU
Universitatea București

(Continuare în pag. a 2-a)

NOU ȘI VECHI ÎN PREDAREA MATEMATICII LA ȘCOLARII MICI

(Urmare din pag. 1-a)

deele clasice au condus la studierea numerelor ca elemente ale mulțimii. Ceea ce este de această dată în plus și mai bun este prevederea programelor de a clarifica cu elevii primele noțiuni de raporturi, dependență, formă, relații între elementele aceleiași mulțimi sau care aparțin diferitelor mulțimi.

Întâlnim și învățătorii care manifestă mari rezerve față de noul sistem de predare a matematicii la clasa I și care nu sînt conștienți de faptul că așa cum au procedat după sistemul tradițional nu erau departe de ceea ce se cere după sistemul modern. „Impresia mea — spune învățătoarea C.A. din Baia Mare — a fost că, dacă copiii n-ar fi știut să numere din grădinița de la 1—10, am fi produs un haos în mintea lor cu teoria mulțimilor. Aveam impresia că neglijam numerația și punem abstractizarea înaintea concretului. Faptul că mereu trebuie să apelăm în exprimare la cuvîntul „mulțime” încurcă pe mulți dintre copii.

Bineînțeles că rezerve au manifestat în multe cazuri și părinții, care acum nu mai pot să-i ajute la învățură pe copii nici cel puțin în clasa I. „La început m-am izbit de o greutate cu părinții, care, fiind puși în fața „nouului”, nelăzindu-se caută în caietele copiilor atîtea desene și semne, îmi solicitau mereu lămuriri. Le-am explicat în linii mari despre ce este vorba, cerându-le, pe cît posibil să lase copiii să deseneze singuri, fără prea mult ajutor” (Învățătorul P. T. de la Liceul din Gura Barza, jud. Hunedoara).

Masa învățătorilor, neînstruți pentru a ști cum să aplice noul sistem de predare a matematicii la clasa I, l-a primit cu meduză și și-a manifestat dorința de a-l aplica, dar pe baza unei pregătiri prealabile. „Consider o greșală că s-a trecut la generalizarea concepției moderne a modului de predare pe baza teoriei mulțimilor fără nici o pregătire a cadrelor didactice, fără o metodică a predării în acest sens sau cel puțin a unui îndrumător — afirmă învățătoarea P.V. de la Școala generală nr. 11 din Baia Mare. Fiecare lucrează cum crede și nu sîntem siguri dacă lucrăm bine sau nu. Cunoștințele predărilor în prezent au fost asimilate de către elevi, dar nu știm cum să lucrăm mai departe, cum vom preda pe baza teoriei mulțimilor operațiile aritmetice, problemele. Cereții să se elaboreze urgent un îndrumător în acest sens”.

Forțe sincere și declară învățătoarea I.C., de la aceeași școală, lipsa de cunoștințe în legătură cu mulțimea și nesiguranța asupra calității muncii ei: „Întrucît nu am învățat nicodată despre mulțimi, nu cunoaștem nimic despre acestea, deci nu știm nici cum să le predăm. Ar fi bine dacă cel puțin acum s-ar edita manuale din care noi să ne documentăm și să știm pe mai departe cum să procedăm”.

În fața acestei incertitudini și a lipsei de pregătire pentru a preda după sistemul modern, unii învățători au consultat cursul „Matematică modernă” al lui Papy, iar alții manșul de aritmetică de clasa a V-a.

În unanimitate, masa învățătorilor solicită editarea de urgență a unei metodici a predării matematicii la clasa I pe baza concepției moderne. Îndrumătoare, articole, lecții deschise, precum și elaborarea unui manual de matematică în concordanță cu programa actuală. De asemenea, învățătorii solicită o îndrumare mai susținută, instructaje mai eficiente. „Propun să se facă instrucțaje pe secțoare sau pe grupe de secțoare și nu cum au fost organizate cu toate cadrele din București — este o părere învățătoarea C.M. din București. Făcîndu-se cu un număr mai mic de cadre, cel care explică poate fi auzit, iar cei ce asistă pot vedea și explicațiile scrise pe tablă. Instrucțiile să se facă din timp și nu după ce se parcurge un capitol sau o temă, așa cum s-a întîmplat în trimestrul I, cînd majoritatea cadrelor didactice au predat după metoda clasică și la instrucția li s-a cerut „să repare cum vor putea”.

Opinia masei învățătorilor este pe deplin justificată. Oamenii care au predat o viață după sistemul tradițional și au dat țării întreaga generație de copii bine pregătiți sînt puși acum să renunțe la ceea ce știu foarte bine și, pe neașteptate, să adopte un sistem nou, despre care nu cunosc nimic și de cărui eficiență nu l-a convins nimeni. Alături de ei, oameni care au dobîndit o experiență mai mare sau mai mică, în munca de predare la clasa I sînt obligați să renunțe la aceasta și să poamească pe o cale necunoscută, bîlbîind.

Condițiile elementare pentru asigurarea unui învățămînt matematic de calitate, începînd cu clasa I, unde se pun bazele pregătirii matematice, sînt legate de stabilirea rațională și științifică a unui conținut al materiei care să întreprindă și exigențele științei și cele ale pedagogiei — înțelegîndu-se că seama și de știință și de factorul care o asimilează, de copil — precum și de un corp didactic pregătit, care să aplice programa în mod creator.

Un sistem nou poate fi excelent prin

valoarea lui intrinsecă, și noul sistem de predare a matematicii la clasa I, precum și programa respectivă, au calități demne de aprecieri pozitive; dacă însă nu sînt pregătiti oamenii care să-l aplice, să-l dea viață, el poate fi compromis.

Programa de aritmetică pentru clasa I prevede modernizarea acestui obiect, în primul rînd în ceea ce privește conținutul. În partea introductivă se cere „orientarea elevilor în sesizarea intuitivă a formelor și a unor raporturi cantitative între diferite obiecte și medii inconjurătoare”.

Sarcina pe care o impune programa de a iniția pe copii în perceperea relațiilor cantitative și a relațiilor spațiale implică esența științei matematice. Ea a fost îndeplinită parțial în bune condiții. Și învățătorii și copiii au realizat cu plăcere perceperea intuitivă a mulțimilor de obiecte și perceperea intuitivă a relațiilor cantitative dintre obiecte și mulțimi de obiecte. Dar, neînțelegînd cele patru aspecte prevăzute în programă ca un tot unitar, care duce la o orientare generală a copiilor în domeniul matematicii, mulți învățători au realizat în mai mică măsură perceperea relațiilor spațiale dintre obiecte și mai puțin perceperea formelor unor obiecte din spațiul inconjurător (cub, paralelipiped, sferă, cilindru). Trăindu-le ca pe adevărate noțiuni de geometrie, unii învățători consideră că predarea lor în primele lecții de aritmetică la clasa I este prematură și de aceea cer ca aceste noțiuni să fie predată mai tîrziu. Și noi considerăm prematură introducerea la clasa I, chiar și în această formă elementară, a noțiunilor de geometrie, cu care elevii se vor reîntîlni abia în clasa a V-a.

Cunoașterea numerelor de la 0—10 este cuprinsă sumar în programă și în acest capitol nu se întîlnește nici cel puțin odată cuvîntul „mulțime”, pentru a sugera ideea că predarea numerelor trebuie făcută pe baza mulțimilor.

Din cauza formei laconice a acestui capitol al programelor, în practică s-a ajuns la o „armonică” foarte largă a numărului de lecții acordat predării fiecărui număr în limita celor 45 de ore prevăzute de programă. La sfîrșitul trimestrului I unii abia terminaseră de predat numerele 0—10, alții ajunseseră la adunarea numerelor 1 sau 2, iar alții terminaseră adunarea și scăderea numerelor 0—10. În această situație s-a dat, începînd cu trimestrul II, o planificare unitară, pe țară, iar cei care o depășiseră au fost obligați să se încadreze în ea.

Noua programă aduce unele înnoiri printre-o logică și mai rațională sistematizare a materiei, prin aprofundarea ei. În ceea ce privește însă organi-

zarea muncii didactice la clasa I, o serie de probleme n-au fost suficient studiate.

Măsurile organizatorice prevăzute de noua programă de aritmetică pentru clasa I vizează clasele de copii în vîrstă de 6 ani; pentru clasele de copii în vîrstă de 7 ani și pentru cele care cuprind atît copii de 7 cît și de 6 ani, programa nu prevede nimic. Pe de o parte, în aplicarea noii programe s-a pornit de la ipoteza optimistă că posibilitățile de abstractizare ale elevilor sînt mai mari decît solicitarea gândirii lor, iar pe de altă parte copiii de 7 ani au fost tratați pe măsura posibilităților celor de 6 ani.

Pentru a respecta măsura posibilităților copilului de 6 ani s-a făcut o reducere din programă (aproximativ 1/5), reducere nejustificată pentru clasele cu copii de 7 ani. Se pretinde că s-a redus corespunzător și numărul săptămînilor de ore: Astfel, dacă anterior în fiecare trimestru învățătorii dispuneau de 5 ore pe săptămîna, acum pentru trimestrul I s-au prevăzut 3 ore, iar pentru trimestrele II și III cîte 4 ore, ceea ce reprezintă o reducere de 40 la sută și respectiv 20 la sută. Dar reducerea este mult mai mare, fiindcă, tot pe măsura posibilităților copilului de 6 ani, durata orei de curs, a lecției a fost și ea redusă la 25—30' în trimestrul I, ajungînd pînă la 35—40' în trimestrul III, iar restul timpului a fost afectat jocurilor didactice. Așadar, reducerea timpului afectat predării aritmeticii nu este realmente de 20 la sută — 40 la sută, ci săptămînal de 64 la sută în trimestrul I și 36 la sută în trimestrele II și III.

Practica a demonstrat că nu se poate încadra în 30 de minute o lecție de aritmetică la clasa I, unde, oricît s-ar moderniza predarea, trebuie folosit material didactic. Din această cauză, mulți învățători au simțit nevoia să completeze cele 90 de minute (respectiv 160 de minute) de aritmetică cu săptămînilor cu minute luate de la alte discipline. Cum n-au mai putut să ia, ca alături, de la muzică, desen, educație fizică, au luat de la activități la alegere.

Majoritatea învățătorilor arată că nu pot încadra în cele 25—30 de minute, cît este prevăzută în programă, I, predarea unui număr, a adunării sau scăderii unui număr, cu toate sarcinile ei verificative, predare, fixare, exerciții de muncă independentă etc. „Cele prevăzute în programa de învățămînt sînt realizabile cu elevii de 6 ani, dar cele 25—30 de minute (durata unei ore de curs) prevăzute pentru prima parte a anului școlar nu permit desfășurarea unei lecții complete” — spune învățătoarea I.M. de la Școala generală nr. 16 din Pitești.

De aceea, în unanimitate, învățătorii cer mărirea numărului de ore la aritmetică (cu cel puțin o oră pe trimestrul I, care să fie luată de la activitățile la alegere), precum și mărirea duratei orei de curs.

Ce repercusiuni are în practică măsura prevăzută de programă privind reducerea duratei lecției propriu-zise? În primul rînd, duce la apariția unui nou tip de lecție, cu o nouă structură — lecția cu durata de 25—30 de minute, care trebuie experimentată pentru a se vedea în ce măsură este posibilă realizarea ei. Aceasta implică o metodică mult mai operativă pentru a putea încadra o unitate didactică (predarea unui număr sau a unui grup de exerciții) în acest interval de timp, fiindcă nu se poate preda un număr în mod fragmentar, în mai multe lecții. Fără un asemenea studiu, s-a ajuns la situația că învățătorii care au încercat să se încadreze în indicațiile programei au condensat lecțiile și au accelerat ritmul de lucru, adică au supralîncărat pe elevi.

Apoi, afectîndu-se pentru jocuri didactice 10—25 de minute din fiecare lecție (40—100 de minute pe zi), școlarii de 6 ani este tratat ca preșcolarii. Nu mai vorbim de faptul că aceiași tratament li au și copiii de 7 ani. Recomandările bibliografice pe care le face programa, cu trimiteri, în majoritate, la materiale scrise pentru preșcolarii constituie o confirmare în plus. Nu opinăm pentru trecerea bruscă a copilului de 6 ani de la regimul de grădiniță la regimul de școală, ci pentru o trecere treptată și judicioasă gradată. În cadrul căreia elevul să fie pus în situația de a face și exerciții de adaptare la un efort sportiv în mod gradat.

Nu s-a studiat suficient o problemă majoră și anume raportul dintre grădiniță și școală în condițiile în care copilul sînt școlarizat la 6 ani, pentru a se stabili precis ce și cît învață copiii la grădiniță (majoritatea fiind școlarizați și la grădiniță), ce și cît trebuie să învețe la școală.

Învățătorii subliniază că întîmpină mari dificultăți în organizarea celei de a doua părți a lecției (n-au material didactic, jocuri, nu sînt inițiat în metoda acestor activități), fiind puși de multe ori în situația de a repeta cu copii ceea ce aceștia au făcut la grădiniță. Copiii care au fost la grădiniță au parcurs programa care cuprindea aceste jocuri. Pentru învățător însă totul este nou. Ei trebuie să se informeze din cărți sau de la educatoarea și ca „începător” în organizarea jocurilor, realizarea acestor activități sub nivelul la care a realizat-o educatoarea.

Conținut actual acțiunilor sindicale

Sarcinile specifice ultimului trimestru al anului școlar solicită multiple prezențe și inițiativele organelor sindicale din învățămînt. Despre modul cum răspunde acestor solicitări Comitetul sindicalului învățămînt din municipiul Brăila ne-a informat recent președintele acestui comitet, prof. CORNELIU VIRGOLICI, în cadrul unei convorbiri purtate cu unul din redactorii gazetei noastre.

— În această perioadă — ne-a spus interlocutorul nostru — centrul de greutate al întregii activități sindicale este situat, cum e și firesc, la nivelul grupelor sindicale din școlile generale și din licee. Pe baza indicațiilor primite din partea comitetului, acestea și-au înscris în plan acțiuni privind intensificarea schimbului de experiență între profesori cu privire la realizarea repertoriului final și, mai ales, a pregătirii elevilor din clasa a XII-a pentru examenul de bacalaureat, ca și acțiuni menite să sprijine conducerea din școli în munca lor cu elevii și părinții privind orientarea școlară și profesională. Grupele sindicale din școli organizează vitrine intitulată „Noutăți pedagogice și metodice”, menite să contribuie la informarea cadrelor didactice asupra problemelor legate de modernizarea conținutului învățămîntului și de întărirea caracterului formativ al procesului de învățămînt.

— Presupunem că alături de aceste acțiuni cu scadență imediată, desfășurate la nivelul grupelor, aveți în plan și acțiuni de mai mare anvergură.

— Evident. Este vorba în deosebi, de acțiuni care vizează perfecționarea cadrelor didactice. Astfel, cu sprijinul inspectorilor de specialitate vom organiza o discuție la masa rotundă „Temele pentru această matematică”, în cadrul căreia vrem să discutăm cînd se dau aceste teme, în ce volum se dau, cum se realizează pregătirea elevilor pentru munca independentă, cum se corectează temele pentru ac-

țiuni etc. Tot cu sprijinul inspectoratului școlar județean vom organiza schimburi de experiență cu profesorii de fizică și chimie, cu tema: „Aplicarea în practică a cunoștințelor. Cu sprijinul I.P.C.D. și al Institutului de științe pedagogice vom organiza un simpozion cu tema: „Dezvoltarea gândirii logice, originale și inventive la elevi”. La toate aceste acțiuni îi vom antrena și pe profesorii liceelor din mediul rural situate în raza județului nostru, ca și pe profesorii liceelor de specialitate. Pe măsura creșterii capacității noastre organizatorice, în colaborare cu inspectoratul județean și cu societățile științifice ale cadrelor didactice vom antrena la acțiunile mai importante și cadrele didactice de la școlile generale din eprinsul județului.

— Vor putea beneficia cadrele didactice de la școlile sătești din cuprinsul județului dv. de aceste inițiative ale sindicalului învățămînt și în acțiunile consacrate vacanței?

— Înainte de vacanța școlară, o manifestare comună a inspectoratului școlar și a comitetului sindicalului va înmănușa sîrbătoarește capacitățile creatoare ale învățătorilor și profesorilor din întregul județ. Mă refer la manifestările consacrate „Zilei învățătorului”. Cu acest prilej vom realiza, printre altele, o acțiune unitară cu inspectoratul școlar județean și cabinetul metodic, o expoziție cu tema: „Materiale didactice confecționate de elevii și cadrele didactice din municipiul și județul Brăila”.

— Ce proiecte aveți pentru vacanță?

— În primul rînd ne stră-

duim să asigurăm ca majoritatea locurilor de odihnă și tratament acordate cadrelor didactice, conform baremului, să fie distribuite în perioada lunilor iulie și august. De asemenea, sîntem în plină activitate de perfecțare a unui plan de manifestări caracteristice vacanței. În colaborare cu filiala locală a Societății de științe filologice vom iniția o expediție colectivă de culegere a folclorului din comunitățile județului și o excursie de documentare științifică cu tema: „Pe urmele scriitorilor noștri”. Vom mai organiza și alte acțiuni asemănătoare în colaborare cu filialele celorlalte societăți științifice ghidîndu-ne în acest sens în primul rînd după propunerile cadrelor didactice.

— Ce acțiuni stau de pe acum în atenția dv. în pregătirea viitorului an școlar?

— Pe primul plan se situează acțiunile menite să sprijine traducerea în viață a măsurilor prevăzute în Directiva C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului și în Legea învățămîntului. De pildă, în legătură cu școlarizarea copiilor de 6 ani, vom organiza, în colaborare cu Comitetul județean al femeilor, o discuție cu părinții la care se vor dezbate probleme privitoare la modul cum trebuie pregătiți în familie acești copii pentru școală, cum pot fi ei ajutați de către părinți pentru a face față cerințelor procesului instructiv-educativ etc. De asemenea, organul sindicalului nostru va sprijini inspectoratul școlar județean în pregătirea materialelor necesare susținerii, la începutul anului școlar 1969—1970, a unui colociviu cu învățătorii care predau la clasa I. Vom organiza colociviu și cu profesorii, pe specialități, în cadrul cărora vor fi dezbătute concluziile desprinse de membrii comisiilor examenelor de bacalaureat și de admitere în liceu.

— Înainte de vacanța școlară, o manifestare comună a inspectoratului școlar și a comitetului sindicalului va înmănușa sîrbătoarește capacitățile creatoare ale învățătorilor și profesorilor din întregul județ. Mă refer la manifestările consacrate „Zilei învățătorului”. Cu acest prilej vom realiza, printre altele, o acțiune unitară cu inspectoratul școlar județean și cabinetul metodic, o expoziție cu tema: „Materiale didactice confecționate de elevii și cadrele didactice din municipiul și județul Brăila”.

— Ce proiecte aveți pentru vacanță?

— În primul rînd ne stră-

AL. C.

O mașină de învățat

Apariția tehnologiei instruirii programate a dus la elaborarea a diferite sisteme de programare și, o dată cu acestea, la dezvoltarea „vehiculelor tehnice” ale programelor, a mașinilor de învățat de la cele mai simple pînă la mașinile cibernetice actuale.

O mașină de învățat simplă a fost proiectată și confecționată în atelierul Filialei din Cluj a Academiei pe baza sugeriilor date de secțiunile de psihologie al acestei unități. Mașina mecanică de învățat, prin construcția ei simplă, din sticlă, la un preț redus și prin faptul că este ușor de manevrat poate fi utilizată cu succes atât cu ocazia lecțiilor din clasă, cît și în munca individuală de acasă. În construcția sa s-a avut în vedere respectarea metodelor diferențiate, procesul de învățare fiind conceput într-un sistem cu autoreglare permanentă. Mașina de învățat prezintă informația și sarcina de construire a răspunsului oferind posibilitatea comparării acestuia cu cel corect. În urma confruntării se cere corectarea în scris și auto-notarea într-un spațiu special rezervat, apoi se trece la informația următoare, în cursul parcurgerii căreia se poate consulta și secvența precedentă. Fapt care facilitează însușirea optimă a cunoștințelor.

Mașina de învățat funcționează cu programe liniare (tip Skinner) și este destinată muncii individuale sau în perechi. Se asigură participarea activă a elevului, excludîndu-se posibilitatea copierii răspunsurilor corecte (deficiența a manualelor programate) și determinîndu-se un autocontrol riguros. Un avantaj este și acela că un program o dată parcurs poate fi utilizat în continuare prin simpla înlocuire a benzii de hîrtie pe care se construiesc răspunsurile.

Verificarea performanțelor mașinii de învățat s-a efectuat pe un eșantion de 30 de elevi ai clasei a IV-a, utilizîndu-se un program liniar de gramatică a limbii române — Părți de vorbire neflexibile (autor conf. Georgeta Munteanu). Cele trei teme aveau ca scop introducerea de

noțiuni și cunoștințe noi, valorile probabile ale testelor de control administrate la sfîrșitul fiecărei lecții, respectarea normei de 75% din timpul efectiv disponibil utilizării eficiente a muncii în activitatea de învățare.

La această experiment, în scopul unei înțînării cît mai economice a materialului s-a urmărit posibilitatea instruirii programate în perechi (orientarea actuală în domeniul instruirii programate). Datele obținute au relevat faptul că perechile omogene ca ritm de lucru și cunoștințe obțin rezultate tot așa de bune ca și elevii cei mai buni diferențiale observîndu-se numai în ce privește timpul consumat. Instruirea programată în perechi favorizează cu deosebire elevii medii.

Mașina de învățat este utilă și programatorilor în munca de validare a programelor, deoarece asigură o evidență

clară și precisă a erorilor apărute comune, în vederea revizuirii ulterioare a secvențelor necorespunzătoare.

Pentru cadrele didactice mașina de învățat oferă posibilitatea extinderii ariei de control asupra elevilor. Îndrumîndu-i individual în învățare, elevii pot solicita profesorului în timpul orei, informații suplimentare referitoare la problemele selectate, individualizate, astfel încît să se poată realiza și scopurile de învățare.

Considerăm că utilizarea unor astfel de mașini simple de învățat în munca didactică reprezintă un mijloc prieloc de transmitere rapidă și cu eficiență optimă a unei cantități sporite de informație.

Cercetător științific HORIA PITARIU, Sectorul de psihologie, Filiala din Cluj a Academiei.

Mașina de învățat, proiectată și construită în atelierul Filialei din Cluj a Academiei pe baza sugeriilor date de secțiunile de psihologie al acestei unități.

Secunden
venite
te

Pentru cunoașterea trecutului patriei

La Giurgiu, în județul Dolj, învățătorul emerit, Ion T. Vișan a realizat, împreună cu elevii săi, un muzeu științific menit să contribuie la mai buna cunoaștere a trecutului patriei. Pînă în prezent muzeul cuprinde peste 200 de piese de arheologie, etnografie, numismatică, precum și diferite documente. Pe baza

unora dintre piesele muzeice învățătorul a întocmit o monografie a comunei Giurgiu.

La vacanța de primăvară, el a organizat cu școlarii o acțiune în vederea colecționării de noi piese, inițindu-i asupra felului de lucru, asupra modului cum trebuie culese datele cu locuitorii care posedă anumite obiecte ce pot fi colecționate.

Și la Școala generală din Bughea de Jos, județul Argeș, s-a înființat recent, după cum ne scrie prof. Ion Marinescu, un muzeu școlar, la care și-au adus contribuția înecesebi membrii cercului de istorie-geografie. Muzeul posedă sute de exponate: unelte vechi, monede, bancnote, documente, fotografii etc. Se găsește de pildă aici un topor de piatră din neolitic, un mîner de sabie din sec. XVI, monede din sec. XVII reprezentînd figura lui Ioan Sigismund, regele Poloniei și a împăratului Leopold I și un document scris în patru

limbi — turcă, greacă, armeană și franceză — referitor la mișcarea „Junilor tureci”, o colecție de roci, albume geografice, precum și un frumos album istoric confecționat de elevii cu prilejul sărbătorilor semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România.

En documentat studiu introductiv, intitulat „Funcțiile muzeului pedagogic”, înfățișează strădaniile întreprinse pe plan național și mondial pentru crearea unor muzee pedagogice și de educație, cu specială privire în Muzeul pedagogic al Casei școlarelor. Se publică de asemenea studii privind activitatea profesorului Ionu Moisil la Muzeul pedagogic al Casei școlarelor și prezentări ample asupra unor dintre principalele materiale ale actualului muzeu — colecția „Învățătorul satului”, documentele privind activitatea pedagogică a militanților pașoptiști Constantin Tănase, corespondența din Al. Odobescu și pedagogul G. Borogvan privind elaborarea unor manuale școlare.

„Buletinul Muzeului pedagogic” se definește încă

A apărut, multiplicat la apărare, pentru uz intern, institutul de învățămînt nr. 1 din „Buletinul Muzeului pedagogic”, care prezintă funcțiile acestei instituții, câteva dintre cele mai valoroase colecții ale muzeului, situările întreprinse de muzeo-

grafii acestuia și își propune să creeze o legătură mai strînsă cu donatorii și colaboratorii.

Un spectacol original realizat de elevi

Elevii ultimii clase a liceului din Salonta au prezentat recent, pe scena casei de cultură din localitate, dramatizarea romanului „Căleandra” de Liviu Rebreanu. Este de subliniat faptul că transpunerea scenică a romanului aparține unui elev talentat, frunța învățătorului Ioan Herdean, care a fost și regizorul spectacolului și totodată, interpretul unuia dintre roluri.

Spectacolul, care s-a bucurat de succes, va fi prezentat și în unele din împrejurimi. A.D.

PROIECTUL PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT PENTRU LICEUL DE CULTURĂ GENERALĂ

Se poate realiza un mai bun echilibru interior în cadrul fiecărei discipline de învățămînt

Proiectul planului de învățămînt pentru liceul de cultură generală a fost studiat cu atenție și dezbătut de către profesorii din județul Ilfov atât în consiliile profesionale, cât și în unele comisii metodice sau cercuri pedagogice. Majoritatea cadrelor didactice au fost de părere că prevederile cuprinse în proiect sînt în general de natură să asigure pregătirea elevilor la nivelul cerințelor actuale ale societății noastre. În mod deosebit s-a apreciat crearea celor trei secții — de matematică-fizică, de chimie-biologie și umanistă — care, dînd elevilor un fond comun de cunoștințe de cultură generală, vor permite în același timp adîncirea studiului unor obiecte, ceea ce va duce la dezvoltarea aptitudinilor, a capacității elevilor și la o mai bună orientare în vederea continuării studiilor în învățămîntul post liceal, superior, sau a muncii în producție. Totodată profesorii consideră că instruirea diferențiată, introducerea obiectelor la alegere, ca și faptul că se evită reluarea studiului unor discipline predate în școala generală asigură înălțarea supraîncălzirii elevilor, iar crearea secțiilor încă din anul I înlesnește formarea unor clase omogene și continuitatea în munca educativă, în încheierea colectivelor de elevi.

Avem de făcut și o serie de propuneri menite să contribuie la o mai bună repartizare a numărului de ore pe obiecte. Considerăm, de pildă, că la secția matematică-fizică se poate renunța la disciplina „mecanica rațională”, prevăzută pentru anul IV cu o oră pe săptămână, ora respectivă fiind acordată calculului diferențial și integral, care s-ar realiza astfel în două ore săptămînal. Această propunere este justificată de faptul că noțiunile de calcul integral și diferențial trebuie mai bine fundamentate, ele fiind strict necesare înțelegerii unor discipline ca statistica matematică sau calculul probabilităților. Pe de altă parte, într-o singură oră pe săptămînă problemele de mecanică rațională nu pot fi predate în mod satisfăcător. Ele vor putea fi studiate cu mai multă ușurință și în condiții mai bune în învățămîntul superior.

Din același motiv propunem ca la secția de chimie-biologie mecanica rațională să fie înlocuită cu logica matematică, predată paralel cu calculul proba-

bilităților. S-ar realiza astfel o corelație, întrucît și mulțimea propozițiilor binuivoce și cîmpul de evenimente au aceeași structură algebrică. Considerăm de asemenea că este bine să se introducă, la secția de chimie-biologie, cite o oră de chimie în plus la anii I și IV, unde se studiază chimia generală și chimia biologică, iar la biologie cite o oră la anii III și IV, unde se studiază anatomia, fiziologia și igiena omului și elementele de ecologie și genetică. Credem că ar mai fi potrivit ca în anul III și IV, în afară de cele două ore pe săptămînă, să se poată pune problema unei, mai juste folosiri a orelor atribuite științelor sociale.

Eficiența predării filozofiei în liceu este în mare măsură în funcție de felul în care se corelează ea cu celelalte discipline studiate de elevi. Din acest punct de vedere credem că studiul filozofiei trebuie să fie predat de însoțirea științelor naturii, științelor sociale parti-

cular și științelor gândirii — psihologia și logica. Ținînd seama de importanța pe care o au psihologia și logica pentru formarea gândirii elevilor, propunem ca studiul lor să fie introdus și la cursurile serale, așa după cum se studiază și la cursurile fără frecvență.

În ceea ce privește folosirea orelor pentru științele sociale am face următoarele propuneri de reorganizare a predării. În anul III să se studieze obiectul „Economie politică și socialism științific”. În cele două ore afectate săptămînal. Aceasta ar presupune o corelare mai strînsă a cunoștințelor de economie politică și socialism științific și o anumită reducere în programa de economie politică. Reducerea ar putea interveni în special la lecțiile cu caracter istoric, predarea urmîrînd în primul rînd cunoașterea problemelor de economie politică a socialismului, care îi interesează într-o măsură mai mare pe elevi.

Filozofia ar urma să se predea în anul IV, în două ore săptămînal, pe un teren pregătit de cunoașterea economiei politice și a socialismului științific și generalizarea cunoștințelor

acumulate de elevi la celelalte obiecte de învățămînt. Aici s-ar putea da o mai mare extindere lecțiilor de istoria filozofiei, așa cum prevăd Directivele Plenarei C.C. și P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului, programelor de teoria cunoașterii și de teoria acțiunii. Predarea filozofiei marxiste ar putea fi restructurată — ca disciplină unică, care să trateze probleme generale despre natură, societate și gândire.

Cea de a treia oră afectată științelor sociale pentru anul IV ar putea fi folosită pentru introducerea — așa cum se propune — a unui obiect nou — „Noțiuni de sociologie și etică”, — „dreptul” fiind studiat de elevi la obiectul educație cetățenească (instrumente juridice). Desigur, concepem etica drept un curs de natură filozofică și nu o șeva care ar putea să înlocuiască orele de dirigentie.

Toate aceste obiecte concepute unitar, extinzîndu-se repetiție, ar putea fi predate de același profesor.

Prof. ION CODEȘU
Prof. VALDEMAR POPA
București

Socotim necesară o restructurare a predării științelor sociale

Discuțiile care se poartă în jurul proiectului planului de învățămînt pentru liceul de cultură generală au în vedere toate obiectele, dar nu sînt lipsite de o anumită notă de pedoarie „pro domo”. În situația de față e firesc să fie așa. Tocmai de aceea simțim nevoia să intervenim în discuție cu o precizare, făcînd totodată unele propuneri care privesc îmbunătățirea predării științelor sociale în liceu.

În primul rînd am vrea să arătăm că prin trecerea la liceul de 12 ani numărul de ore afectat studiului s-a mărit la toate obiectele. Acest număr de ore nu poate fi redus la științele sociale prin faptul că ele au trecut, cum e și firesc, de la clasele a X-a și a XI-a la anii III și IV. Trebuie însă ca să se poată pune problema unei, mai juste folosiri a orelor atribuite științelor sociale.

Eficiența predării filozofiei în liceu este în mare măsură în funcție de felul în care se corelează ea cu celelalte discipline studiate de elevi. Din acest punct de vedere credem că studiul filozofiei trebuie să fie predat de însoțirea științelor naturii, științelor sociale parti-

cular și științelor gândirii — psihologia și logica. Ținînd seama de importanța pe care o au psihologia și logica pentru formarea gândirii elevilor, propunem ca studiul lor să fie introdus și la cursurile serale, așa după cum se studiază și la cursurile fără frecvență.

În ceea ce privește folosirea orelor pentru științele sociale am face următoarele propuneri de reorganizare a predării. În anul III să se studieze obiectul „Economie politică și socialism științific”. În cele două ore afectate săptămînal. Aceasta ar presupune o corelare mai strînsă a cunoștințelor de economie politică și socialism științific și o anumită reducere în programa de economie politică. Reducerea ar putea interveni în special la lecțiile cu caracter istoric, predarea urmîrînd în primul rînd cunoașterea problemelor de economie politică a socialismului, care îi interesează într-o măsură mai mare pe elevi.

Filozofia ar urma să se predea în anul IV, în două ore săptămînal, pe un teren pregătit de cunoașterea economiei politice și a socialismului științific și generalizarea cunoștințelor

Prof. ION CODEȘU
Prof. VALDEMAR POPA
București

Adîncirea cunoștințelor presupune timp

Prevederile în materie de organizarea învățămîntului pentru liceul de cultură generală, de-așezarea numărului de ore pe obiecte, este posibilă să se realizeze numai în măsura în care nu determină supraîncălzirea elevilor. De aceea am primit cu deosebit interes diversificarea claselor liceale începînd chiar din anul I, socotim că astfel se va înălța lipsa de timp cu care ne luptăm, că va avea prilejul să adîncescă cu elevii mei studiul unor probleme mai complexe pe care le presupune modernizarea predării. Totuși, analizînd proiectul planului de învățămînt pentru liceul de cultură generală am putut constata că numărul de ore prevăzute pentru predarea unor discipline este încă prea mic. Mă tem că se va perpetua lipsa de timp și că vom fi obligați să înghesim un material bogat într-un timp prea scurt.

Și la secția de matematică-fizică și la cea de chimie-biologie, de pildă, sînt necesare în anul I 3 ore pentru predarea algebrei, nu două ore, cum prevede planul, deoarece calculul cu expresii raționale și iraționale formează baza conștiințelor

anterioare de algebră, cunoștințele deosebit de importante pentru ambele secții.

Un alt lucru care necesită atenție este acela că elevii încep să vină în contact cu trigonometria doar în anul II și atunci numai într-o oră pe săptămînă. Fiește că în asemenea condiții nu dispunem de suficient timp pentru adîncirea elementelor de trigonometrie care sînt necesare rezolvării exercițiilor ulterioare. Apoi, experiența de pînă acum ne-a arătat că la cursurile de admitere în facultate se cer de obicei probleme complexe, a căror rezolvare necesită cunoștințe ample de trigonometrie, ca și nu sînt vorbim de necesitatea apărării trigonometriei în studiul analizei matematice. Dar cum să dezvoltăm deprinderile de rezolvare a problemelor într-o singură oră pe săptămînă? De fapt, consider că nici una din disciplinele matematice nu poate fi predată într-o singură oră, deoarece decalajul între lecții fiind prea mare, nu se poate realiza o continuitate, o muncă susținută pentru însușirea cunoștințelor respective.

Aș fi de părere că în anul III, la secția de matematică-fizică, să se păstreze 6 ore de

Prof. IRINA LAZAR
Cluj

Un contur precis fiecărei secții a liceului

Proiectul planului de învățămînt pentru liceul de cultură generală elucidează în mod competent și corespunzător necesitățile învățămîntului contemporan problema diversificării cursurilor liceale. Colectivul didactic al liceului nostru apreciază acest lucru ca un pas înainte pe drumul progresului școlii românești. Totodată, considerînd că proiectul este susceptibil de îmbunătățiri, profesorii liceului nostru au formulat și o serie de propuneri cu privire la repartizarea mai judicioasă a numărului de ore la unele discipline.

Pornind de la ideea unanim acceptată că însușirea unei limbi moderne se realizează în deosebi prin conversație, considerăm necesar să se sporească numărul de ore afectat studiului limbilor străine la secția umanistă. În acest scop propunem ca pentru anul III să se revină la trei ore pe săptămînă la limba modernă studiată în continuare, iar la anul IV să se prevadă patru ore în loc de două. Ora necesară pentru anul III poate fi luată de la limba modernă la alegere, care nu se susține la bacalaureat, iar cele două ore pentru anul IV, după cum urmează: o oră de la limba modernă la alegere și o oră de la calculul diferențial și integral, de asemenea, la limba latină — obiect de examen pentru admiterea la facultate — socotim insuficientă o oră pe săptămînă la secția umanistă în anul IV. Credem că sînt necesare cel puțin două ore, cea de a doua oră putînd fi luată de la statistica descriptivă. După cum se vede, considerăm că la secția umanistă este indicată eliminarea totală a cunoștințelor de matematică, spre a se da acestei secții un profil corespunzător.

tinuare, asupra disciplinei „Elemente de ecologie și genetică”, prevăzută pentru anul IV. Ținînd seama de volumul actual de informații, credem că această disciplină nu se poate preda cu bune rezultate într-o oră pe săptămînă. Experiența din anul școlar curent demonstrează cu prisosință acest lucru. Propunem deci ca la secțiile de matematică-fizică și umanistă biologia să se predea în două ore pe săptămînă, ora în plus luîndu-se de la istorie, pentru secția matematică-fizică și de la matematică pentru secția umanistă, sau de la educația fizică pentru ambele secții. La secția chimie-biologie, în programa de ecologie și genetică ar trebui să se introducă noțiuni de biologie, fiziologie, fiziologie, ceea ce ar necesita trei ore pe săptămînă, cu altă muncă cu cit va trebui să se pună un mai mare accent pe lucrările de laborator.

În sfîrșit, cîteva propuneri privind studiul matematicii. Pentru secția matematică-fizică, la matematică în anul I sînt prevăzute patru ore. Considerăm că ar fi necesare cinci ore, dintre care trei pentru algebră și două pentru geometrie. Ora în plus s-ar putea lua de la limba latină.

La secția umanistă în anul IV sînt prevăzute pentru matematică două ore. Întrucît noțiuni de algebră superioară se fac și în anii I, II și III credem că se poate renunța la o oră, care să se atribuie biologiei sau limbii moderne studiate în continuare.

Credem că în felul acesta profilul viitoarelor secții ale liceului vor fi mai bine conturate.

Prof. LAUREAN RAICA
director Liceului
„Iacob Mureșianu” Blaj

Absolvenților secției umaniste — o cultură corespunzătoare

Analizînd paralel prevederile proiectului planului de învățămînt pentru liceul de cultură generală și prevederile actualului plan și comparînd repartitia orelor la cele trei secții ale viitorului liceu, am constatat că există sensibile diferențe în ce privește numărul de ore afectat matematicii, fizicii, chimiei și biologiei față de celelalte discipline. Această repartitie este pe deplin justificată de profilul secțiilor de matematică-fizică și chimie-biologie. Nu mi se pare însă că un asemenea principiu călăuzitor a stat și la baza concepției profilului secției umaniste.

S-a încetățenit părerea că elevii care urmează secția umanistă trebuie să fie muncitori pregătiți. De asemenea, se spune că în prezent — și mai mult în viitor — studiul literaturii, al lingvisticii, al limbilor străine, al unor științe sociale etc. se va baza pe metode matematice. Este adevărat că matematica va juca un rol important în formarea viitorului umanist. Dar, cred, trebuie avut în vedere și faptul că, în general, literatura și arta, ca forme ale conștiinței sociale, mijloc de cunoașterea realității printr-un

mod specific de reflectare a acesteia. Oricît de evoluată va fi știința, tehnica, marile valori de artă nu vor fi date nici de calcule și nici de mașini cibernetic. Omul va rămîne singurul creator de artă autentică. Și oricît apel ar face la reguli matematice, la mașini și calcule, viitorul umanist nu va realiza nimic tragic dacă nu va avea o cultură temeinică și bogată.

Pornind de la aceste considerații, socotesc că numărul de ore afectat la secția umanistă disciplinelor de profil este mult prea mic în comparație cu numărul de ore afectat la celelalte secții matematicii, fizicii, chimiei și biologiei. Studiul limbii și literaturii române, al limbilor străine, al istoriei ar trebui să depășească în viitor cadrul informativ care îi este rezervat în prezent. De asemenea, trebuie mai temeinic studiată limba latină. În același timp, la secția umanistă studiul matematicii sau al fizicii, de pildă, ar trebui să se păstreze numai la cadrul orientativ.

Prof. MIHAIL DINU
director Liceului nr. 1
Roșiori de Vede

Pentru elevii profilului de cultură generală, această perioadă presupune aut verificarea cunoștințelor de cultură generală și a celor de specialitate. În fotografie: o oră de la liceul de cultură nr. 2 din București

Clasa a XII-a în ultimul trimestru

(Continuare din pag. 1-4)

... însoțirea științelor naturii, științelor sociale partu-

... pe săptămînă cite s-au rezervat istoriei României la clasele a XII-a. Din această cauză, la care se adaugă și faptul că manualul de Istoria României este supraîncălzit, din elevii secției umaniste, deși inițial optaseră pentru istorie ca obiect la alegere, pe parcurs au renunțat, alegînd un obiect la care materialul pentru examen este mai restrîns.

Aș vrea însă să mă refer aici și la un alt aspect. Munca desfășurată în clasă zi cu zi, ca și în școlile pe care l-am efectuat în calitate de diriginte, mi-au relevat faptul că elevii clasei a XII-a sînt preocupati nu atât de examenul de bacalaureat, cît mai ales de cel de admitere în învățămîntul superior. Aceasta datorită, în primul rînd, deosebirilor dintre programa de bacalaureat și cea pentru învățămîntul superior. Aceasta preocupare îi face să neglijăm celelalte obiecte, la care se dau examenul.

Prof. Iulian Toader: Poate că ar trebui să se aștepte măsuri de natură să stimuleze întrucîtva interesul examenului de bacalaureat. Iată, de exemplu, o chestiune aparent simplă din Instrucțiunile ministerului, dar care are implicații deosebite. Este vorba de modul cum se face notarea în perioada de recapitulare. Instrucțiunile prevăd că se dau note numai la lecțiile legate de materia clasei a XII-a. Este desigur ușor de înțeles rațiunea acestei indicații. Dar, în practică, aceasta înseamnă că în cea mai mare parte din perioada afectată recapitulării nu se mai pot da note. Cred, în ce mă privește, că în acest mod ne lipsim de un important mijloc de stimularea a elevilor.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

... pe săptămînă cite s-au rezervat istoriei României la clasele a XII-a. Din această cauză, la care se adaugă și faptul că manualul de Istoria României este supraîncălzit, din elevii secției umaniste, deși inițial optaseră pentru istorie ca obiect la alegere, pe parcurs au renunțat, alegînd un obiect la care materialul pentru examen este mai restrîns.

Aș vrea însă să mă refer aici și la un alt aspect. Munca desfășurată în clasă zi cu zi, ca și în școlile pe care l-am efectuat în calitate de diriginte, mi-au relevat faptul că elevii clasei a XII-a sînt preocupati nu atât de examenul de bacalaureat, cît mai ales de cel de admitere în învățămîntul superior. Aceasta datorită, în primul rînd, deosebirilor dintre programa de bacalaureat și cea pentru învățămîntul superior. Aceasta preocupare îi face să neglijăm celelalte obiecte, la care se dau examenul.

Prof. Iulian Toader: Poate că ar trebui să se aștepte măsuri de natură să stimuleze întrucîtva interesul examenului de bacalaureat. Iată, de exemplu, o chestiune aparent simplă din Instrucțiunile ministerului, dar care are implicații deosebite. Este vorba de modul cum se face notarea în perioada de recapitulare. Instrucțiunile prevăd că se dau note numai la lecțiile legate de materia clasei a XII-a. Este desigur ușor de înțeles rațiunea acestei indicații. Dar, în practică, aceasta înseamnă că în cea mai mare parte din perioada afectată recapitulării nu se mai pot da note. Cred, în ce mă privește, că în acest mod ne lipsim de un important mijloc de stimularea a elevilor.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă etapă a recapitulării recomandăm elevilor, la fiecare lecție, o lucrare individuală constituită din una sau două probleme diferite de cele lucrate în clasă, dar care să necesite folosirea cunoștințelor teoretice din capitolul respectiv. În cea de a doua etapă voi recomanda pentru muncă individuală probleme de sinteză. Pe de altă parte, mi-am propus ca în ambele etape pregătirea materialului teoretic, adică deosebirile teoretice, să se realizeze numai prin muncă individuală a elevilor, cu avînd doar rolul de coordonator al acestei activități.

Prof. C. Păvăliș: Aceasta este o coordonată esențială a tuturor lecțiilor de recapitulare la clasele a XII-a, vînzînd la toate materiile. În ce privește obiectul pe care îl predăm, în această primă

